

ashm

VIETNAMESE

CÁC SỰ KIỆN QUAN TRỌNG VỀ VIÊM GAN LOẠI C

Tờ dữ kiện này dành cho những người muốn biết thêm về viêm gan loại C.

- Quý vị có thể đã bị nhiễm siêu vi trùng này rồi và muốn biết thêm chi tiết về siêu vi trùng này
- Quý vị có thể lo lắng là mình đã bị nhiễm siêu vi trùng này và cần được thử nghiệm để tìm nó, hoặc
- Quý vị có thể muốn tìm hiểu thêm về viêm gan loại C cho bạn bè hay thân nhân

► Ai có thể bị viêm gan loại C?

Ai cũng có thể bị nhiễm siêu vi trùng này nếu máu của họ (hay vết thương hở miệng) tiếp xúc với máu của người có siêu vi trùng này. Điều này có thể xảy ra qua việc dùng chung các dụng cụ chích ma túy, qua vết thương do bị kim đâm, qua thủ tục y khoa, nha khoa hay chủng ngừa không vệ sinh, qua việc xâm mình, xỏ lỗ đeo đồ trang sức trên mình hay nếu quý vị được truyền máu (hay sản phẩm làm từ máu) ở Úc trước năm 1990. Phần lớn người Úc và Tân Tây Lan bị nhiễm viêm gan loại C qua việc dùng chung các dụng cụ chích ma túy không vệ sinh.

Có một nguy cơ nhỏ trong việc phụ nữ có bầu và bị viêm gan loại C sẽ truyền siêu vi trùng này sang đứa con chưa sinh của mình (truyền bệnh từ mẹ qua con). Nguy cơ truyền bệnh viêm gan loại C trong tiếp xúc tình dục cũng rất thấp. Quý vị không thể bị nhiễm viêm gan loại C qua việc dùng chung các vật dụng trong nhà như ly hay đĩa, hay qua việc chia sẻ thức ăn với người khác.

► Viêm gan loại C là gì?

Viêm gan loại C là một loại siêu vi trùng được mang trong máu (theo máu) có thể làm hư hại lá gan của quý vị. Quý vị có thể bị nhiễm siêu vi trùng này trong nhiều năm (tình trạng kinh niên) mà không thấy có triệu chứng bệnh gì hết, hoặc quý vị có thể có các triệu chứng thông thường sau đây – là cách cơ thể báo cho quý vị biết là gan của mình không được tốt:

- Sự thiếu năng lực một cách bất thường (mệt nhọc)
- Cảm thấy buồn nôn (muốn ói)
- Đau dưới xương sườn
- Không chịu được các thức ăn có dầu, mỡ
- Không chịu được rượu và một số loại thuốc

Có ít nhất sáu loại viêm gan loại C chính, được gọi là cấu trúc di truyền viêm gan loại C. Tất cả các loại này đều hơi khác nhau và được đánh số 1,2,3,4,5,6...

► Chăm sóc sức khỏe của quý vị

Để biết cơ thể của quý vị đối phó ra sao với siêu vi trùng viêm gan loại C, điều quan trọng là quý vị phải đi thử nghiệm đều đặn và phải biết những sự thay đổi sức khỏe của mình, vì điều này có thể giúp quý vị và bác sĩ quyết định có nên chữa trị hay không, hoặc khi nào thì bắt đầu chữa trị.

Lo cho sức khỏe của quý vị có thể gồm có:

- Tối gặp bác sĩ địa phương của quý vị, hay bác sĩ chuyên môn tại bệnh xá về gan hay viêm gan, hoặc cả hai
- Ăn thức ăn lành mạnh (cố gắng ăn các loại thực phẩm tươi, tự nhiên, không được biến chế hay đóng gói kỹ quá, tránh thức ăn cũ/có dầu mỡ/chiên, tránh đường đã được biến chế và thực phẩm chứa đường đã được biến chế)
- Tránh uống rượu hay uống ít thôi
- Tập thể dục đều đặn

► Bác sĩ của quý vị

Quý vị có thể nói chuyện riêng với bác sĩ về viêm gan loại C. Ở New South Wales, Australian Capital Territory và Victoria, một số bác sĩ địa phương được quyền cho đơn thuốc chữa trị viêm gan loại C khi họ cùng làm việc với một bác sĩ chuyên môn tại bệnh viện công hay bệnh xá chữa gan. Các cơ quan liệt kê ở mặt sau của tờ giấy này cũng có thể cung cấp cho quý vị các thông tin và trợ giúp khác.

► Chữa trị y khoa

Mục đích của việc chữa trị là để loại trừ viêm gan loại C ra khỏi cơ thể quý vị và để tránh/làm giảm sự hư hại lá gan của quý vị. Không phải ai cũng cần được chữa trị vì viêm gan loại C thường nhẹ và sẽ không ảnh hưởng tới sức khỏe về lâu về dài. Một số loại viêm gan loại C đáp ứng với sự chữa trị nhiều hơn là một số loại khác – các loại này có thể được loại hoàn toàn ra khỏi cơ thể, làm mọi dấu hiệu bệnh tật đều biến mất.

Việc chữa trị thường kéo dài từ 6 tới 12 tháng. Cách chữa trị viêm gan loại C hay nhất là dùng hai loại thuốc, Pegylated Interferon và Ribavirin. Pegylated Interferon được chích ngay dưới da và Ribavirin được uống dưới dạng viên. Trong khi chữa trị, bác sĩ hay bác sĩ chuyên môn cần kiểm tra sức khỏe quý vị thường xuyên và trả lời những câu hỏi hay mối quan tâm nào mà quý vị có thể có. Nếu quý vị thấy có triệu chứng bệnh tật nào mới, hay thấy khó chịu trong khi chữa trị thì điều quan trọng là quý vị phải cho bác sĩ hay bác sĩ chuyên môn biết để đề phòng trường hợp cơ thể quý vị không đáp ứng tốt với việc chữa trị.

Việc chữa trị viêm gan loại C đang được cải tiến đều đặn – hiện nay khoảng 50 tới 60 phần trăm những người được chữa trị đã loại được siêu vi trùng này (Một số loại cấu trúc di truyền cho thấy mức loại trừ đạt tới 80%).

► Thử nghiệm

Nếu có sự tiếp xúc với siêu vi trùng viêm gan loại C, trước tiên cơ thể quý vị sẽ cố gắng tự bảo vệ bằng cách sản xuất ra các **kháng thể** – các kháng thể này giống như một đội quân mà cơ thể quý vị sản xuất ra để chiến đấu với các siêu vi trùng không mời mà đến trong cơ thể quý vị. Nếu có sự hiện diện của các kháng thể này trong máu thì quý vị sẽ được cho biết là máu của mình được **thử là có kháng thể viêm gan loại C. Điều này chưa có nghĩa là quý vị đã bị bệnh viêm gan loại C.**

Một trong số bốn người bị nhiễm viêm gan loại C có thể thành công trong việc loại trừ được siêu vi trùng này – kháng thể của họ sẽ thắng cuộc chiến đấu này. Tuy nhiên, đối với nhiều người khác thì siêu vi trùng mạnh hơn hệ thống tự vệ của cơ thể và chúng sẽ tiếp tục sống còn.

Thử nghiệm phản ứng chuỗi dây chuyền trùng hợp (polymerase chain reaction - PCR) cho thấy hoặc quý vị đã loại được siêu vi trùng viêm gan loại C hoặc chúng vẫn còn ở đó. **Thử nghiệm cấu trúc di truyền (genotype test)** cho biết quý vị đã tiếp xúc với siêu vi trùng viêm gan loại nào. **Thử nghiệm tải lượng siêu vi trùng (viral load test)** đo số lượng siêu vi trùng trong cơ thể quý vị. Các thử nghiệm cấu trúc di truyền và tải lượng siêu vi trùng được dùng để chọn cách chữa trị hay nhất cho quý vị. Thử nghiệm PCR sẽ cần được làm lại vào cuối cuộc chữa trị để coi quý vị đã thành công trong việc loại siêu vi trùng viêm gan loại C hay chưa.

Các thử nghiệm hoạt động của gan (Liver function tests) coi gan quý vị có tốt hay không. Một trong các thử nghiệm này là thử nghiệm ALT (alanine aminotransferase). Thử nghiệm này cho thấy hư hại gan hiện có, và có thể thay đổi theo thời gian tùy theo nhiều lý do, chẳng hạn như: uống rượu, dùng các loại thuốc hay ma túy khác, hoặc nếu cơ thể quý vị đang phải chống với một sự nhiễm trùng nào khác. Kết quả thử nghiệm cũng có thể thay đổi theo hậu quả của viêm gan loại C.

► Ai cần biết nếu quý vị bị viêm gan loại C?

Trong phần lớn trường hợp, quý vị không cần phải cho ai biết là mình bị viêm gan loại C. Tuy nhiên, luật pháp Úc đòi hỏi quý vị phải báo cho Hội Hồng Thập Tự biết về tình trạng viêm gan loại C của mình nếu quý vị đi hiến máu, và quý vị phải báo cho Quân Lực Úc biết về tình trạng viêm gan loại C của mình nếu quý vị xin gia nhập. Nếu quý vị là nhân viên y tế bị viêm gan loại C thì quý vị không được thực hiện các thủ tục có thể gây lây nhiễm siêu vi trùng (exposure-prone procedures).

► Có người để thảo luận

Nếu quý vị bị viêm gan loại C và muốn thảo luận với ai về chuyện này thì quý vị có thể gọi điện thoại cho Hội đồng về Viêm gan (Hepatitis Council) tại Tiểu bang hay Lãnh thổ của mình. Hội đồng về Viêm gan có nhiều loại thông tin và dịch vụ, kể cả sự cố vấn và giới thiệu kín đáo tới các dịch vụ y tế khác nếu cần.

Nếu quý vị muốn nói chuyện với các dịch vụ này bằng ngôn ngữ cộng đồng thì quý vị có thể gọi thông ngôn qua điện thoại của **Dịch vụ Thông ngôn và Phiên dịch (Translating and Interpreting Service - TIS)** ở số **131 450** (chỉ phải trả tiền gọi điện thoại địa phương). Hãy yêu cầu xin nói chuyện với nhân viên thông ngôn và khi thông ngôn trả lời trên đường dây thì nhờ họ gọi tới số điện thoại mà quý vị muốn gọi. Sau đó nhân viên thông ngôn sẽ giúp quý vị nói chuyện với dịch vụ mà quý vị cần.

Australian Hepatitis Council

Tel: 02 6232 4257 (metro)
Help line: 1300 301 383 (regional)
Web: www.acthepc.org

ACT Hepatitis C Council

Tel: 02 6257 2911
Help line: 1300 301 383
Web: www.acthepc.org

Hepatitis C Council of New South Wales

Tel: 02 9332 1853 (metro)
Help line: 1800 803 990 (regional)
Web: www.hepatitisc.org.au

Northern Territory AIDS & Hepatitis Council

Tel: 08 8941 1711 (metro)
Info, support & referral: 1800 880 899 (regional)
Web: www.ntahc.org.au

Hepatitis Council of Queensland

Tel: 07 3236 0610
Freecall: 1800 648 491 (regional)
Web: www.hepqld.asn.au

Hepatitis C Council of South Australia

Tel: 08 8362 8443 (metro)
Help line: 1800 021 133 (regional)
Web: www.hepcouncilsa.asn.au

Tasmanian Council on AIDS, Hepatitis and Related Diseases (TASCAHRD)

Tel: 03 6234 1242 (metro)
Info line: 1800 005 900 (regional)
Web: www.tascahrd.org.au

Hepatitis C Council of Victoria

Tel: 03 9380 4644 (metro)
Help line: 1800 703 003 (regional)
Web: www.hepcvic.org.au

Hepatitis Council of Western Australia

Info & support: 08 9328 8538 (metro)
Info & support: 1800 800 070 (regional)
Web: www.hepatitiswa.com.au

This fact sheet is produced by the:

Australasian Society for HIV Medicine Inc

Locked Mail Bag 5057 Darlinghurst NSW 1300
Tel: 02 8204 0700
Fax: 02 9212 2671
Email: ashm@ashm.org.au

ABN 48 264 545 457

© Australasian Society for HIV Medicine 2006
ISBN 1 920773 35 5

Currently available in a State & Territory specific format and 8 community languages:
Arabic, Chinese, Greek, Indonesian, Italian, Khmer, Spanish, Vietnamese.

Funded by the Australian Government, Department of Health and Ageing.

Print more copies from:

www.ashm.org.au/resources/publications/hepc-factsheet